

Polnoje sobranije sočinij zapreščeh ruskij cenzuroj L. N. Tolstago. Izdanje „Svobodnago Slova“. — Od ruske cenzure zabranjene spise L. N. Tolstega je izdal A. Čertkov v Londonu. Sicer je bil izdal že prej v prevodih razne krajše spise zabranjene vsebine, zdaj pa je uredil popolno rusko izdajo. V teh spisih se bori Tolstoj proti pravoslavni cerkvi, proti ruski državi in proti vsemu obstoječemu družabnemu redu, katerega dolži najhujših krivic. V spisu „Vstupljenje k kritikê dogmatičeskago bogoslovija i izslêdovanju hristijanskago učenja (ispovêd)“ popisuje, kako se je odvrnil od pravoslovja k svojim sedanjim verskim nazorom. „Kritika dogmatičeskago bogoslovija“ izkuša dokazati protislovja v krščanskih dogmah; Tolstoj jako zaničljivo govori o ruski državni cerkvi in o pravoslovju. „V čem moja vëra?“ razlaga „pravo“ krščanstvo. V božanstvo Kristusovo ne veruje, le njegovi moralni nauki so mu sveti. „Jaz verujem v Kristusov nauk“, pravi Tolstoj, „to je moja vera. Vem, da je moja sreča na svetu mogoča le tedaj, če bodo vsi ljudje izpolnovali Kristusov nauk.“ — „Tak čto že nam dêlat?“ Pod tem vprašanjem so združeni trije že prej objavljeni spisi „Kakova moja žizn“, „Denjgi“ (denar) in „Tak čto že nam dêlat?“ Tolstoj nastopa proti osebni lastnini, proti vsem modernim družabnim uredbam in zagovarja uprav anarhične ideje. „O žizni“ razlaga njegovo fantastično svetovno naziranje, ki je čisto panteistično. „Statji“ so zbirka krajših leposlovnih načrtov paraboličnega značaja. S. P.

IZ DRUGIH KNJIŽEVNOSTI.

Das Laibacher Moor, das grösste und interessanteste Moor Österreichs in naturwissenschaftlicher, kulturtechnischer und landwirtschaftlicher Beziehung. Von Dr. Ernst Kramer, Direktor der landwirtschaftlich-chemischen Versuchsstation für Krain in Laibach. Mit drei Karten und 43 Abbildungen. Laibach 1905. Str. 205. — Dr. Kramer je podal s to knjigo res strokovnjaško delo, vredno vse pozornosti. Razpravi o geoloških razmerah je pridejan natančen geološki zemljevid. Gospod pisatelj govori o vsaki formaciji posebej, posebno o barskih tleh, ter o postanku in lastnostih šote. Predzgodovinska dôba je pojasnjena s podobami mnogoštevilnih izkopin, potem sledé poročila iz zgodovinske dôbe. Posebno natančno so preiskane barske vode, od katerih podaje gospod pisatelj tudi kemične analize. Vremenske in hidrološke razmere so

pregledno sestavljene v tabelah. Obširen je zapisnik barskega rastlinstva. Zanimivi so razni projekti za osuševanje ljubljanskega barja, ki so se začeli z Gruberjevim kanalom, in popis šote in njene rabljivosti. Hauer je leta 1874. cenil množino šote na ljubljanskem barju na 1.5 milijarde stotov. Dr. Kramer pravi, da se more danes ceniti šotno ozemlje na 1500 ha, in da ni več daleč čas, ko bodo barjani imeli komaj šote dovolj za svoje domače potrebe. Ker šota več ne „raste“, jo bodo v 30 letih večinoma že izrezali. Šota ljubljanskega barja spada med najboljše avstrijske šote. Jako poučna je slednjič razprava o poljedelstvu na barju z najnovjšimi kmetijskimi izkušnjami in nasveti zlasti glede gnojil in setve. L.

Osnutek Tadolinijev.

Nagrobni spomenik papežu Leonu XIII.

Der Adel in den Matriken des Herzogthums Krain. Herausgegeben von Ludwig Schiviz von Schiwizhofen in Görz. Görz 1905. Druck der „Goriška Tiskarna“. Selbstverlag des Verfassers. 40. Str. 505. — V tej knjigi imamo zbrane vse podatke o plemiških rodbinah v kranjskih matrikah. Uredba je ta, da gospod izdajatelj izpisuje najprej krstne, potem poročne in slednjič mrliške matice vsake župnije po onem redu, kakor so v škofijskem direktoriju po dekanijah. Najobširnejši so seveda